

роду запозиченнями з англійської мови. Найбільш поширеними є семантичні кальки, котрі є запозиченнями переносного слова з мови-джерела. Багато термінів, котрі виникли в німецькій мові у результаті семантичного запозичення, мають практично ідентичне звучання. Можливими причинами є вмотивованість німецького еквівалента з одного боку та схожість звукової оболонки двох мов – з іншої. Також був виділений особливий тип комп'ютерних запозичень – гібриди, котрі є сукупністю іноземних елементів та компонентів німецької мови. Перспективою подальшого дослідження є співставлення результатів на матеріалі німецької мови з матеріалом української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Еремина Н. К. Лексика и фразеология компьютерного подъязыка: автореф. дисс. ... к. филол. н. Пенза, 2012. 24 с.
2. Кошкарова Н. Н. Структурно-семантические особенности и степень адаптации англоязычной частично ассимилированной лексики в русском компьютерном подъязыке: Дис. ... канд. филол. наук. Екатеринбург, 2004. 232 с.
3. Левицький В. В. Лексикологія німецької мови. Вінниця: Нова книга, 2014. 384 с.
4. Реформатский А. А. Введение в языковедение: учебник для вузов. Москва: Просвещение, 1967. 544 с.
5. Юхмина Е. А. Адаптация англоязычных компьютерных терминов к лексической системе русского языка: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20. Челябинск, 2009. 25 с.

Sakhnenko D. Enrichment of German Computer Terminology by Borrowing Words.

The article considers the main ways of borrowing computer terminology into the German language system, analyzes lexical units and their assimilation. The article names the probable reasons for certain types of computing terminology borrowings and outlines the further directions of this research.

Key words: *German language, borrowings, computing technology, anglicisms.*

В. Г. Свергун

Науковий керівник – проф. В. І. Школяренко

ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ «ДИТИНСТВО» В ТВОРАХ Ч. ДІККЕНСА

У статті розглянуто концепт «Дитинство» на матеріалі перекладів творів англійського романіста Чарльза Діккенса. Даний концепт розглядається на прикладі романів раннього періоду творчості митця. Також простежується особливий почерк, індивідуальність, неповторність у відтворенні Діккенсом концепту «Дитинство» в своїх працях.

Ключові слова: дитинство, концепт, дружба, діти, головний герой, добро, зло, сирітство, образ, вікторіанський, епоха, стиль, романтизм, реалізм, просвітництво.

Постановка проблеми. Відтворення концепту «Дитинство» у творах Чарльза Діккенса демонструє його неповторний письменницький стиль,

майстерність та унікальність. У своїх працях Діккенсу вдавалося поєднувати романтизм, реалізм і просвітництво, а майстерність письменника-реаліста засвідчується створенням ним колоритних та яскравих образів-персонажів, кожен з яких наділений певною індивідуалізованою лексикою, костюмом, портретом і характерологічною деталлю, завдяки якій цілий образ сприймається як неповторний. У першому серйозному романі Чарльза Діккенса остаточно затверджується його стиль синтезу елементів трьох художніх систем: реалізму, романтизму та просвітництва. Своєрідність стилю виражається у взаємопроникненні та переплетенні гумору й дидактизму, моралізаторства у об'єднанні з прийомами гротеску та контрасту і фотографічної фіксації типових суспільно-політичних явищ у вікторіанській Англії. Головне завдання перекладача при перекладі творів Діккенса полягає у адекватній передачі концепту «дитинства» з обов'язковим збереженням усіх емоційних фонів, настроїв та характерів персонажів романів. Проте, не завжди вдається вдало передати задум автора через переклад, оскільки англійська мова багата на різноманітні фразеологічні звороти, вирази, порівняння, які часом не мають еквівалентів у інших мовах, тому перекладачеві і доводиться підбирати адекватні заміни при перекладі, аби не втратити передачу основного задуму автора.

Мета статті – проаналізувати концепт «Дитинство» в перекладах романів Чарльза Діккенса.

Аналіз актуальних досліджень. Авторка статті «Етика і проблематика роману «Великі сподівання» Ч. Діккенса» Н. Г. Соколова, у своїй нещодавній праці, присвяченій дослідженню творчості англійського романіста, виявила проблеми, виділені письменником у романі «Великі сподівання». Звертаючись до образу дитинства, Ч. Діккенс порушує мабуть одне з найболючіших питань – питання виховання. Філіп Пірін, головний герой роману, був сиротою, вихованням якого займалася сестра. Автор дуже вдало передає зрушення в психології маленького героя, який вчиться аналізувати та сприймати світ, розрізняючи його світлі та темні сторони. Хлопець наголошує: *«Сестринє виховання зробило мене дуже вразливим»*. Характер звичайного сільського хлопця починає змінюватись, коли він отримує звістку, яка справляє значний вплив на усе його подальше життя. Письменник також робить значний акцент на проблемі впливу грошей на особистість, що тісно переплітається із порушенням глибинних конфліктів, котрі знаходять своє відображення у сучасному суспільстві [3].

Виклад основного матеріалу. У моєму дослідженні було проаналізовано відтворення концепту «Дитинство» в перекладах романів Ч. Діккенса. Аналізуючи опрацьований матеріал, можна стверджувати, що у творчості Діккенса, особливо раннього періоду, особливе місце займає тема сирітства. У своїх ранніх роботах романтик засуджує байдуже ставлення до осиротілих дітей, звертаючи при цьому увагу на той факт, що у тогочасному суспільстві діти являються найбільш знедоленою його гранню [4, с. 7].

Яскравий приклад відношення спільноти до дітей-сиріт автор демонструє у своєму романі «Життя Девіда Копперфілда, розказане ним самим». Народжений без любові та турботи зі сторони батька, головний герой твору – Девід Копперфілд, зазнавав постійних жартів та насмішок з боку своїх однокласників.

I felt it rather hard, I must own, to be made, without deserving it, the subject of jokes between the coachman and guard as to the coach drawing heavy behind, on account of my sitting there, and as to the greater expediency of my travelling by wagon. The story of my supposed appetite getting wind among the outside passengers, they were merry upon it likewise; asked me whether I was going to be paid for, at school, as two brothers or three, and whether I was contracted for, or went upon the regular terms; with other pleasant questions. When we stopped for supper I couldn't muster courage to take any, though I should have liked it very much, but sat by the fire and said I didn't want anything [1].

Дружба – ще одна зі складових концепту «Дитинство» в романах Чарльза Діккенса. Автор часто підіймає це питання у своїх працях. Розглянемо наступний уривок з роману «Пригоди Олівера Твіста», який наглядно демонструє читачеві відношення головного героя – Олівера Твіста до поняття «дружба».

And yet he burst into an agony of childish grief, as the cottage-gate closed after him [5, с. 11] – А проте він гірко заривав, коли хвіртка зачинилася за ним [2, с. 9].

Теоретично читач зрозуміє, що юний Олівер дуже засмучений, проте у першотворі ми спостерігаємо відчай, який наклав серце дитини. Такі сильні емоції у хлопця викликало розтавання з друзями, адже для дитини, яка не знала сім'ї, друзі – це майже найрідніші люди.

Концепту «Дитинство» у творах Чарльза Діккенса притаманна гіперболізація дитиною навколишнього світу. Яскравий приклад цього явища ми можемо спостерігати у наступному уривку з роману «Пригоди Олівера Твіста».

...whose villainous countenance was a regular stamped receipt for cruelty [5, с. 20] – Мерзенна ника цього чолов'яги була виразно позначена тавром жорстокості [2, с. 16].

Ми бачимо, як перекладач вдається до посилення емоційного фону цього речення, тим самим намагаючись не втратити основний сенс передачі автором текстового матеріалу, описуючи вираз *villainous countenance* у емоційно-насиченому плані – мерзенна ника. Тут ми можемо спостерігати вживання епітету у поєднанні зі стилістично-заниженою лексемою. Таке рішення сприяє передачі світовідчуття героя – Олівера, для якого, в силу його віку, гіперболізація навколишнього світу – це природна дія.

Чистота і непорочність дитини, за задумом письменника, також є складовою концепту «Дитинство». Діккенс ставить питання на роздум, чи здатні зовнішні обставини вплинути на дитячу душу і очорнити її. Безумовно, такі персонажі як Феджин, котрий являється лідером злочинської банди, постійно наносять удар по моральним цінностям, проте, це не заважає Оліверу залишатися вище цих обставин. Головний герой не втрачає своєї безпосередності і у час, коли працює учнем трунаря, і потрапивши в зграю злодіїв. Бруд і похмурість життя не змогли позбавити його дитячої чистоти і віри в краще майбутнє.

Образ Олівера слугує символом ненависті до безжальної системи, злиднів і нещастя. Маленькі герої змушені шукати вихід з положення, що склалося, не втративши при цьому наївності та чистоти своїх душ: *And now, for the first time, Oliver, well-nigh mad with grief and terror, saw that housebreaking and robbery, if not murder, were the objects of the expedition. He clasped his hands together, and involuntarily uttered a subdued exclamation of horror. A mist came before his eyes; the cold sweat stood upon his ashy face; his limbs failed him; and he sank upon his knees. <...> 'Oh! for God's sake let me go!' cried Oliver; 'let me run away and die in the fields. I will never come near London; never, never! Oh! pray have mercy on me, and do not make me steal. For the love of all the bright Angels that rest in Heaven, have mercy upon me!'* [5, с. 148] – Лише тепер Олівер, мало не збожеволівши від розпачу й страху, зрозумів, що вони прийшли сюди грабувати, а може, й убивати. Він сплеснув руками, і з грудей його вихопився здушений крик жаху. В очах у нього потьмарилося, сплотноле обличчя зрослося холодним потом, ноги підломились, і він упав навколішки. <...> Ой, відпустіть мене, ради бога! – вигукнув Олівер. – Відпустіть, я піду світ за очі й помру десь у полі! Присягаюсь, я ніколи,

ніколи не повернуся до Лондона! Ой, згляньтєся на мене, я не хочу бути злодієм! Заради всіх світлих ангелів небесних, згляньтєся на мене! [2, с. 114].

Висновки. Отже, аналізуючи вище викладений матеріал, можемо зробити наступні висновки. Концепт «Дитинство» в перекладах творів Чарльза Діккенса загалом характеризується наївністю та безпосередністю. Основною темою майже всіх романів Діккенса залишається тема сирітства, якій автор приділяє значну увагу, оскільки на переконання самого реаліста, ця категорія дітей являється найбільш уразливою і їй потрібно приділяти особливу увагу. Дружба – ще одна зі складових концепту «Дитинство» в романах Чарльза Діккенса. Автор часто підіймає це питання у своїх працях, адже на тлі самотності та сирітства дружба для персонажів творів – то найбільше багатство, а друзі стають чи не найріднішими людьми, розлука з якими причиняє біль та викликає смуток. Концепту «Дитинство» у творах Чарльза Діккенса також притаманна гіперболізація дитиною навколишнього світу. Таке рішення сприяє передачі світовідчуття маленьких героїв, для яких, в силу їх віку, гіперболізація навколишнього світу – це природна дія. Чистота і непорочність дитини, за задумом письменника, також являється складовою концепту «Дитинство».

ЛІТЕРАТУРА

1. Dickens C. David Copperfield. England: The Project Gutenberg EBook, 2009. 514 с. (EBook). (UTF-8; кн. 766).
2. Діккенс Ч. Пригоди Олівера Твіста [пер. з англ. М. Пінчевський та ін]. С. 9-16; 114 с.
3. Соколова Н. В. Поетика і проблематика роману «Великі сподівання» Ч. Діккенса. 2018. – URL: http://ndsif.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/23#.YTfgl_kzblU
4. Сосницька Г. П. Симбіоз-панорама «Діккенс та його персонажі». 2017. С. 7. – URL: <http://biblioteka.lviv.ua/files/Dickens.pdf>
5. Dickens C. Oliver Twist, C. 11-20; 148 с. – URL: https://e-school.kmutt.ac.th/elibrary/Upload/EBook/DSIL_Lib_E1312881157.pdf

Sverhun V. The «Childhood» concept reproduction in the Charles Dickens' novels.

The article reviews the «Childhood» concept on the material of novels translation by English novelist Charles Dickens. The concept is considered on the example of early period novels of the artist's work. There is also a special writing, individuality, uniqueness in Dickens' reproduction of the «Childhood» concept in his novels.

Key words: childhood, concept, friendship, children, main character, kindness, wickedness, orphanhood, portrayal, Victorian, period, manner, romanticism, realism, awareness.